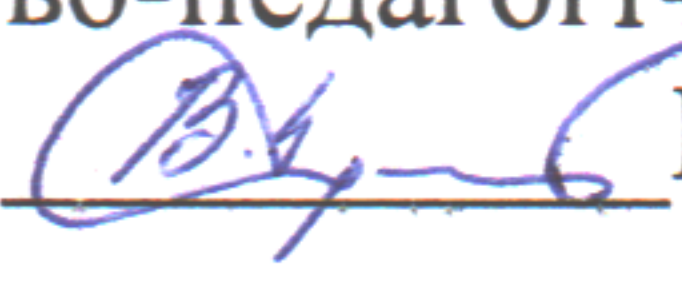

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

« 31 » 08 2023 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

«ОСНОВИ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ З МЕДИЧНОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 223 Медсестринство
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Медико-фармацевтичне відділення фахового коледжу БДМУ

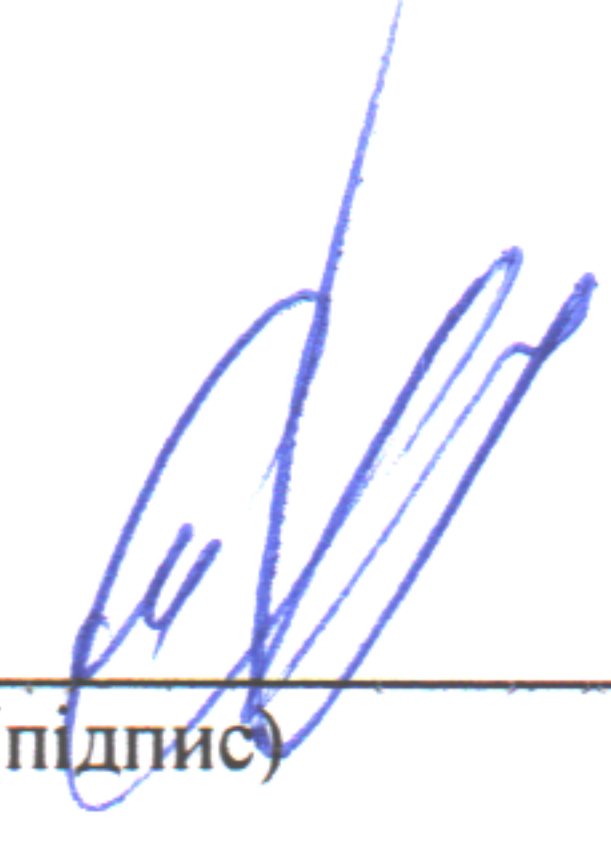
Курс навчання I (на основі повної загальної середньої освіти)

Форма навчання денна денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра іноземних мов
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри
«19» червня 2023 року (протокол № 19).

Завідувач кафедри

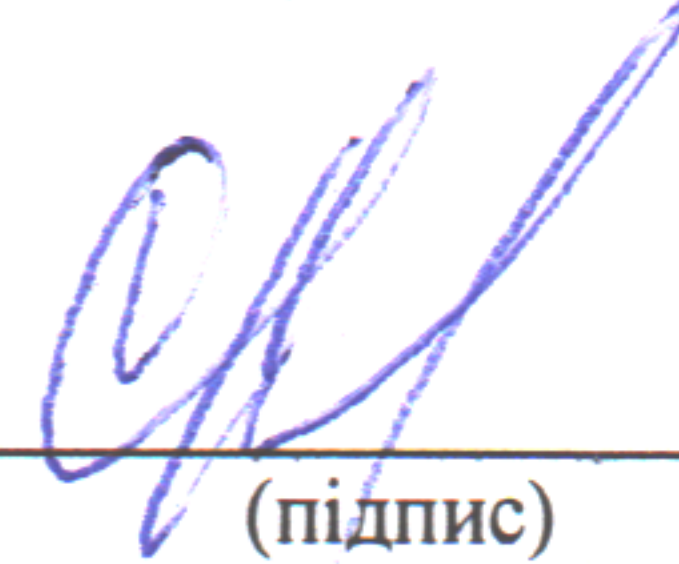

(підпис)

Олександр РАК

Схвалено предметною (цикловою) комісією
соціально-гуманітарних дисциплін

« 29 » 08 2023 року (протокол № 1).

Голова предметної (циклової)
комісії

(підпис)

Анна СЛУБСЬКА

Чернівці – 2023

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	іноземних мов
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Телеки Марія Михайлівна, к. філол. н., доцент maria.teleki@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/inozemnih-mov/
Веб-сайт кафедри	https://languages.bsmu.edu.ua
E-mail	f.languages@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, Театральна площа, 2
Контактний телефон	+38(0372) 525270

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	-
Практичні заняття	48
Самостійна робота	42
Вид заключного контролю	залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Латинський крилатий вираз «*In via est in medicina via sine lingua Latina*» («Непрохідний шлях в медицині без латинської мови») залишається сьогодні актуальним у медичній сфері діяльності. Латинська мова продовжує слугувати джерелом утворення нових термінів, присутніх у всіх європейських мовах. Вивчення основ граматики латинської мови, анатомічної, клінічної, фармацевтичної термінології, передбачає володіння здобувачами фахової передвищої освіти інтегральними, загальними та спеціальними (фаховими) компетенціями, що забезпечують здатність показувати: знання і розуміння латинських термінів у подальшому студіюванні дисциплін природничого і фахового циклів; застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів сестринської діяльності; оперувати термінами, пов'язаними з діагнозами та існуючими і потенційними проблемами зі здоров'ям пацієнтів в умовах оточуючого середовища, що змінюється; вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами; користуватися латинськими медичними термінами як засобом професійного міжнародного спілкування.

Дисципліна «Основи латинської мови з медичною термінологією» вивчається на першому курсі у I семестрі навчального року. Основними видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є практичні заняття й самостійна робота студентів (СРС).

Практичні заняття передбачають детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни з викладачем і формування вмінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом завдань та лексико-граматичних вправ.

Самостійна робота студентів передбачає оволодіння студентами навчальним матеріалом, який студенти самостійно опрацьовують за окремими темами навчальної дисципліни в позааудиторний час та виносяться на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що засвоювався на практичних заняттях.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. *Перелік нормативних документів:*

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-ocinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисципліни (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. *Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:*

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. *Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:*

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. *Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:*

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. *Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:*

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
державна мова – для ефективного розуміння теоретичного матеріалу дисципліни та використання фахової мовної культури в процесі комунікації	українська мова (за професійним спрямуванням) – для використання кальок латинських термінів у професійному спілкуванні, перекладу з латинської мови українською і навпаки
іноземна мова (за професійним спрямуванням) – для ефективного вивчення, анатомічної і фармацевтичної термінології у фаховому спілкуванні англійською та латинською мовами	іноземна мова (за професійним спрямуванням) – для використання термінів латинського походження в англійській анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінологіях
хімія – для розуміння та вивчення латинських найменувань хімічних елементів та загальних принципів побудови фармакопейних назв оксидів, солей, ефірів, кислот	медична хімія – для використання хімічних номенклатурних найменувань латинського та грецького походження
	анатомія людини, фізіологія – для правильного фонетичного, усного та письмового використання граматичних форм латинських анатомічних термінів
	цикл професійної підготовки (цикл дисциплін, пов'язаних з медсестринством у внутрішній медицині, хірургії, акушерстві, гінекології, ін.) – для тлумачення латинських термінів-комполітів за інформативними морфемами через засвоєні грецькі початкові та кінцеві терміноелементи
	фармакологія та медична рецептура – для використання базових фармацевтичних термінів, зчитування інформації за словотвірними елементами (частотними відрізками) у назвах лікарських препаратів, прочитання і перекладу з латинської мови рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета навчальної дисципліни є:

- ❖ оволодіння фонетичними і орфографічними нормами латинської мови;
- ❖ засвоєння базових знань з латинської граматики; основних механізмів словотвору в латинській мові, лексичного мінімуму ;
- ❖ володіння навичками усного і писемного мовлення та формування фахово-орієнтованої термінологічної компетентності;
- ❖ формування у студентів розуміння органічного зв'язку сучасної культури, медичної термінології з античною культурою, історією медицини та бачення перспектив застосування знань термінологічного характеру у дисциплінах циклу фахової підготовки і подальшій професійній діяльності.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ❖ формування у студентів мовної компетенції з основ латинської граматики;
- ❖ свідоме і грамотне застосування здобувачем вищої освіти термінів латинською мовою у навчальній та сестринській діяльності;
- ❖ послугування греко-латинськими термінами в українській транскрипції;
- ❖ оволодіння навичками двомовного перекладу медичної термінології з трьох її підсистем: анатомічної, клінічної, фармацевтичної у межах компетенції і рівня поставлених задач для вирішення професійних завдань;

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

- ❖ Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування медичні латинських термінів; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

7.2. Загальні компетентності:

- ❖ ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ❖ ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ❖ ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

- ❖ СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.
- ❖ СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.
- ❖ СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.
- ❖ СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.
- ❖ СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

8. ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

За результатами навчання здобувач вищої освіти повинен:

- ❖ РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.
- ❖ РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.
- ❖ РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.
- ❖ РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

8.1. Знати:

- ❖ про походження латинської мови як мови медицини, її зв'язок з грецькою мовою, її значення для пізнавальної діяльності;
- ❖ фонетичні, орфографічні, синтаксичні та морфологічні особливості латинської мови;
- ❖ основні словотворчі засоби латинського словотвору;
- ❖ граматичні форми (словникову форму всіх частин мови, що вивчаються; відмінювання іменників і прикметників, дієприкметників та особливості їхнього вживання; дієвідміни; афікси, числівники, числівники як префікси; прислівники і займенники, які вживаються у медичних термінах);
- ❖ графічне й правописне оформлення частиномовних лексичних одиниць, правописні особливості;
- ❖ семантичні характеристики словотвірних елементів (частотних відрізках), які вживаються у назвах лікарських препаратів;
- ❖ основні рецептурні скорочення;
- ❖ класифікацію лікарських форм: тверді, рідкі, м'які;
- ❖ найпоширеніші латинські хімічні назви що увіходять до складу хімічної номенклатури;
- ❖ початкові і кінцеві терміноелементи, які використовуються для конструювання латинських однослівних термінів-комполітів;
- ❖ необхідний мінімум у обсязі 1000 лексичних і словотворчих одиниць;
- ❖ 60 латинських афоризмів, крилатих виразів та клінічних ідіом.

фонетичні, орфографічні особливості латинської мови, основи граматики латинської мови - морфологію та елементи синтаксису - відповідно до потреб практичного застосування;

8.2. Уміти:

- ❖ користуватися базовими знаннями з основ граматики латинської мови;
- ❖ вільно читати і писати латинською мовою;
- ❖ порівнювати лексичні одиниці латинського і грецького походження з паралельними в українській мові та у сучасних іноземних мовах, що вивчаються;
- ❖ граматично правильно вживати анатомічні, клінічні, фармацевтичні термінологічні одиниці у межах своїх професійних обов'язків, у фаховому спілкуванні;
- ❖ користуватися термінологічними одиницями і терміноелементами;
- ❖ утворювати терміни-комполіти, беручи за основу грецькі початкові та кінцеві терміноелементи, латинські суфікси, латинські і грецькі префікси, грецькі числівникові префікси;
- ❖ тлумачити латинські терміни-комполіти українською мовою за словотвірними початковими та кінцевими терміноелементами;
- ❖ правильно писати назви лікарських засобів, застосовуючи знання словотвірних елементів (частотних відрізків);
- ❖ виділяти у назвах лікарських препаратів словотвірні елементи (частотні відрізки) і визначати їхню інформативність;
- ❖ розпізнавати тверді, м'які, рідкі лікарські форми;
- ❖ прочитувати рецепти, виписані латинською мовою на тверді, м'які, рідкі лікарські форми у повній формі та з використанням рецептурних скорочень, перекладати їх українською мовою;
- ❖ користуватися спеціальною фаховою літературою та інформаційними ресурсами під час самостійного виконання навчальних завдань і у професійній медсестринській діяльності.

За результатами вивчення дисципліни фахівець здатний:

8.3. Демонструвати:

- ❖ розуміння основ латинської мови з медичною термінологією;
- ❖ набуті знання з основ граматики латинської мови для розуміння міждисциплінарних зв'язків в процесі оволодіння дисциплінами циклів природничої та фахової підготовки;
- ❖ навички вживання латинської мови у фаховому усному і писемному мовленні;

- ❖ використання латинської анатомічної, клінічної, фармацевтичної термінології при веденні медичної документації за формами, встановленими нормативно-правовими документами;
- ❖ розуміння поняттєвого змісту латинської медичної термінології українською мовою в практичній діяльності сестри медичної (брата медичного);
- ❖ навички інтерпретації і розпізнання ознак здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності за встановленими лікарем діагнозами у межах медсестринської діяльності;
- ❖ вживання державної мови та латинської медичної термінології в усному і писемному спілкуванні;
- ❖ навички ведення медичної та іншої ділової документації з використанням латинської медичної термінології;
- ❖ навички розпізнавання видів лікарських форм;
- ❖ прочитання і переклад рецептів у повній формі та з використанням скорочень;
- ❖ навички організації самостійного навчання та пошуку інформації для поповнення знань з латинської медичної термінології, необхідної для професійного саморозвитку.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає 90 год. (3 кредити ЄКТС).

Модуль «Фонетика. Основи латинської граматики з елементами синтаксису. Лексико-синтаксичне забезпечення тем «Анатомічна термінологія», «Клінічна термінологія», «Рецептура», який складається з 5 змістових модулів:

Змістовий модуль 1. «Фонетика. Алфавіт. Складоподіл. Принципи наголошування»:

9.1.1. Конкретні цілі вивчення змістового модулю:

За результатами вивчення змістового модулю студент здатний:

- ❖ класифікувати звуки;
- ❖ читати, записувати й вимовляти літери латинського алфавіту, з'єднання звуків (дифтонги, диграфи, буквосполучення) відповідно до фонетичних норм латинської мови;
- ❖ користуватись латинським алфавітом для пошуку професійних термінів у словниках, довідниках;
- ❖ відтворювати принципи складоподілу слів та акцентуаційних норм;
- ❖ визначати довготу / короткість другого складу від кінця слова;
- ❖ визначати наголос у багатоскладових словах;
- ❖ правильно наголошувати латинські терміни;
- ❖ володіти навичками усного та писемного мовлення.

9.1.2. Тематична структура змістового модулю 1:

Теми:

- № 1 Вступ. Виникнення, розвиток та особливості функціонування латинської мови. Алфавіт. Вимова голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень.
- № 2 Довгота і короткість голосних. Наголос. Принципи наголошування.

Змістовий модуль 2: «Іменник. Граматичні категорії. Іменники I-II відмін. Прикметники / дієприкметники. Граматичні категорії. Прикметники I групи / дієприкметники минулого часу пасивного стану. Узгоджене означення. Анатомічна термінологія»

9.2.1. Конкретні цілі вивчення змістового модулю 2:

- ❖ опанувати основи латинської граматики (словникову форму всіх частин мови, що вивчаються; відмінювання іменників і прикметників, дієприкметників та особливості їхнього

вживання); афікси, числівники, числівники як префікси; прийменники, сполучники, які вживаються у медичних термінах);

- ❖ розрізняти іменники I-V відмін за характерними ознаками;
- ❖ визначати рід, відміну іменників I-II відмін;
- ❖ визначати основу іменників I-V відмін;
- ❖ відмінювати іменник I-II відмін у *nominátivus* і *genetívus*, *singuláris* і *plurális*;
- ❖ утворювати і перекладати терміни з неузгодженим означенням;
- ❖ перекладати вирази і речення з прийменниками та сполучниками;
- ❖ розрізняти прикметники I групи за словниковою формою;
- ❖ визначати основу прикметників I групи / дієприкметників минулого часу пасивного стану;
- ❖ відмінювати прикметники I групи / дієприкметники минулого часу пасивного стану;
- ❖ узгоджувати прикметники I групи / дієприкметники минулого часу пасивного стану з іменниками I-II відмін у роді, числі та відмінку;
- ❖ володіти лексичним мінімумом анатомічної термінології у межах I-II відмін, прикметників I групи / дієприкметники минулого часу пасивного стану.

9.2.2. Тематична структура змістового модулю 2:

№ 3 Іменник. Граматичні категорії. Характерні ознаки п'яти відмін іменників. Визначення основи. Іменники I відміни. Неузгоджене означення. Типові моделі термінів з неузгодженим означенням. Прийменники. Сполучники.

№ 4 Іменники чоловічого та середнього роду II відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду.

№ 5 Прикметники першої групи та дієприкметники минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Узгодження прикметників / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками I-II відміни. Узгоджене означення. Типові моделі термінів з узгодженим означенням.

Змістовий модуль № 3 «Іменники III відміни. Типи відмінювання. Прикметники другої групи. Дієприкметники теперішнього часу активного стану. Іменники IV-V відмін»

9.3.1. Конкретні цілі вивчення змістового модулю 3:

- ❖ розрізняти іменники III-V відмін за словниковою формою;
- ❖ відмінювати іменники III відміни за приголосним, голосним, мішаним типами відмінювання;
- ❖ розпізнавати винятки щодо роду іменників III-V відмін;
- ❖ розпізнавати особливості відмінювання іменників грецького походження III відміни;
- ❖ перекладати анатомічні терміни, до складу яких входять іменники III- V відмін;
- ❖ розрізняти прикметники другої групи за словниковою формою;
- ❖ відмінювати прикметники другої групи;
- ❖ розрізняти за словниковою формою дієприкметники теперішнього часу активного стану за словниковою формою;
- ❖ розрізняти за словниковою формою іменники IV і V відмін;
- ❖ відмінювати іменники IV і V відміни в однині та множині;
- ❖ узгоджувати прикметники I-II групи / дієприкметники минулого часу пасивного стану / дієприкметники теперішнього часу активного стану з іменниками I-V відмін;
- ❖ засвоїти лексичний мінімум термінологічних одиниць за відповідними темами.

9.3.2. Тематична структура змістового модулю № 4

Теми:

Тема 6. Іменники III відміни. Типи відмінювання. Особливості відмінювання іменників III відміни залежно від типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками третьої відміни.

Тема 7. Прикметники другої групи: поділ на три підгрупи, родові та відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-III відміни. Дієприкметники теперішнього часу активного стану: родові та відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-III відміни.

Тема 8. Іменники III відміни. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання винятку *māter, tris f.* Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду III відміни та винятками щодо роду.

Тема №9. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання винятку *vas, vāsīs n.* Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду III відміни та винятками щодо роду

Тема №10. Іменники середнього роду III відміни. Винятки щодо роду. Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду III відміни та винятками щодо роду

Тема 11. Іменники IV-V відміни: родові та відмінкові закінчення, винятки щодо роду, узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками IV-V відміни та винятками щодо роду.

9.4.1. Конкретні цілі вивчення змістового модулю 4:

За результатами вивчення модулю студент має:

- ❖ засвоїти греко-латинські початкові і кінцеві терміноелементи, що є складниками термінів-комполітів на позначення клінічних понять;
- ❖ опанувати алгоритм дії при утворенні однослівних термінів-комполітів;
- ❖ володіти навичками утворення латинською мовою однослівних термінів-комполітів за терміноелементами
- ❖ уміти інтерпретувати латинські терміни-комполіти українською мовою, зважаючи на значення грецьких початкових та кінцевих терміноелементів;
- ❖ засвоїти лексичний мінімум з окремих розділів клінічної термінології.

9.4.2. Тематична структура змістового модулю № 4:

Теми:

Тема № 12. Поняття про клінічну термінологію: початкові і кінцеві терміноелементи. Грецькі префікси в клінічній термінології. Типові моделі утворення клінічних термінів. Грецькі терміноелементи I відміни іменників. Кінцеві терміноелементи I відміни.

Тема № 13. Грецькі початкові терміноелементи іменників чоловічого роду II відміни іменників. Кінцеві терміноелементи II відміни. Суфікс *-ismus* в клінічній термінології.

Тема № 14. Грецькі початкові терміноелементи іменників чоловічого, жіночого, середнього родів III відміни іменників. Кінцеві терміноелементи III відміни. Особливості утворення деяких клінічних термінів III відміни іменників Суфікси *-itis, -iāsis, -ōsis, -oma* у клінічній термінології.

Тема № 15. Грецькі терміноелементи IV-V відмін іменників. Грецькі терміноелементи прикметників I-III відміни.

Змістовий модуль № 5 «Хімічна номенклатура. Загальна рецептура. Основи фармацевтичної термінології»

9.5.1. Конкретні цілі вивчення змістового модулю 5:

За результатами вивчення модулю студент здатний:

- ❖ визначати основу та дієвідміну дієслів;
- ❖ утворювати форми наказового способу;
- ❖ уживати дієслова у наказовому способі;
- ❖ утворювати форми 3-ї особи однини і множини активного й пасивного стану теперішнього часу;
- ❖ перекладати речення з дієсловами у формі 3-ї особи однини та множини активного і пасивного стану теперішнього часу;
- ❖ утворювати форми 3-ї особи однини і множини пасивного стану умовного способу;
- ❖ вживати форми 3-ї особи однини і множини пасивного стану умовного способу в рецепті;
- ❖ перекладати речення з дієсловами у формі 3-ї особи однини і множини пасивного стану умовного способу;
- ❖ називати усі частини рецепта латинською мовою;
- ❖ аналізувати рецепт за його структурою;
- ❖ правильно оформлювати латинську частину рецепта;
- ❖ правильно вживати іменники I-У відмін в рецепті;
- ❖ писати рецепти латинською мовою;
- ❖ вживати скорочене написання окремих слів і рецептурних виразів;
- ❖ правильно записувати назви хімічних елементів;
- ❖ утворювати назви кислот, оксидів і основ, складних ефірів;
- ❖ записувати назви хімічних елементів, кислот, оксидів та основ у рецепті латинською мовою;
- ❖ правильно писати тривіальні назви лікарських засобів латинською мовою;
- ❖ розпізнавати терміноелементи у назвах лікарських засобів і розуміти їхнє значення;
- ❖ аналізувати терміноелементи у лікарських засобах на предмет належності їх до певної групи;
- ❖ визначати тверді, м'які, рідкі лікарські форми;
- ❖ читати і писати рецепти латинською мовою у повній формі та з використанням рецептурних скорочень
- ❖ засвоїти лексичний мінімум фармацевтичної термінології;
- ❖ розрізняти прислівники в реченнях;
- ❖ розрізняти кількісні та порядкові числівники;
- ❖ перекладати медичні вирази із займенниками;
- ❖ перекладати прикметники, прислівники, займенники, числівники у рецепті.

9.5.2. Тематична структура змістового модулю № 5

Теми:

Тема № 16. Дієслово (*verbum*). Загальні відомості про дієслово. Категорії дієслова. Наказовий спосіб дієслова. Використання наказового способу в рецептурних виразах. Утворення теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного стану (*praesens indicativi activi et passivi*). Допоміжне дієслово бути (*sum, esse*).

Тема № 17. Умовний спосіб (*modus conjunctivus*). Утворення теперішнього часу умовного способу пасивного стану (*praesens conjunctivi passivi*). Умовний спосіб у рецептурних виразах. Дієслово *fio, fieri* в рецепті.

Тема № 18. Рецепт, його структура. Основні моделі рецептурних прописів. Вживання прислівників у рецепті. Найуживаніші рецептурні скорочення. Виписування рецептів з використанням рецептурних скорочень

Тема № 19. Хімічна номенклатура. Утворення латинських назв хімічних елементів, кислот, основ, солей, оксидів, складних ефірів.

Тема № 20. Тривіальні назви лікарських препаратів. Деякі словотвірні елементи (частотні відрізки), їхнє значення. Вживання числівникових префіксів у назвах препаратів.

Тема № 21. Латинська номенклатура лікарських форм.. Загальна характеристика лікарської форми «порошки», «таблетки», «драже», «супозиторії», «збори». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.

Тема № 22. Поняття про види м'яких лікарських форм. Загальна характеристика лікарських форм «мазь», «лінімент», «паста», «пластир». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.

Тема № 23. Загальна характеристика лікарських форм «розчин», «настій», «відвар», «настоянка». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.

Тема № 24. Загальна характеристика лікарських форм «витяжка», «емульсія», «сироп», «мікстура», «слиз». Особливості виписування рецептів на лікарські форми. Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами

Тема № 25. Прислівники. Ступені порівняння прикметників, прислівників у термінології. Числівники. Займенники. Рецептурні вирази з займенниками. Прислів'я та крилаті вирази

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	у тому числі			
	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль «Фонетика. Основи латинської граматики з елементами синтаксису. Лексико-синтаксичне забезпечення тем «Анатомічна термінологія», «Клінічна термінологія», «Рецептура»				
Змістовий модуль № 1. «Фонетика. Алфавіт. Складоподіл. Принципи наголошування»				
Тема 1. Вступ. Латинська мова і її місце індоєвропейській сім'ї мов. Виникнення, розвиток та особливості функціонування латинської мови. Алфавіт. Вимова голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень.	3	-	2	1
Тема 2. Довгота і короткість голосних. Наголос. Принципи наголошування Контроль змістового модулю №1.	4	-	2	2
Разом за змістовим модулем 1	7	-	4	3
Змістовий модуль № 2. «Іменник. Граматичні категорії. Іменники I-II відмін. Прикметники / дієприкметники. Граматичні категорії. Прикметники I групи / дієприкметники минулого часу пасивного стану. Узгоджене означення. Анатомічна термінологія»				
Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Характерні ознаки п'яти відмін іменників. Визначення основи. Іменники I відміни. Неузгоджене означення. Типові моделі термінів з неузгодженим означенням.	3	-	2	1

Тема 4. Іменники чоловічого та середнього родів II відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду.	4	-	2	2
Тема 5. Прикметники першої групи та дієприкметники минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Узгодження прикметників / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками I-II відміни. Узгоджене означення. Типові моделі термінів з узгодженим означенням. Контроль змістового модулю №2.	3	-	2	1
Разом за змістовим модулем 2	10	-	6	4
Змістовий модуль № 3 «Іменники III відміни. Типи відмінювання. Прикметники другої групи. Дієприкметники теперішнього часу активного стану. Іменники IV-V відмін»				
Тема 6. Іменники III відміни. Типи відмінювання. Особливості відмінювання іменників III відміни залежно від типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками третьої відміни.	3	-	2	1
Тема 7. Прикметники другої групи: поділ на три підгрупи, родові та відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-III відміни. Дієприкметники теперішнього часу активного стану: родові та відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-III відміни.	4	-	2	2
Тема 8. Іменники III відміни чоловічого роду. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання винятку <i>máter</i> , <i>tris</i> f. Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду III відміни та винятками щодо роду.	3	-	2	1

Тема №9. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання винятку vas, vásis n. Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду III відміни та винятками щодо роду	4	-	2	2
Тема №10. Іменники середнього роду III відміни. Винятки щодо роду. Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду III відміни та винятками щодо роду	4	-	2	2
Тема 11. Іменники IV-V відміни: родові та відмінкові закінчення, винятки щодо роду, узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками IV-V відміни та винятками щодо роду. Контроль змістового модулю №3.	3	-	2	1
Разом за змістовим модулем 3	21	-	12	9
Змістовий модуль № 4. «Клінічні термінологія. Лексичне забезпечення вивчення теми «Клінічна термінологія»				
Тема № 12. Поняття про клінічну термінологію: початкові і кінцеві терміноелементи. Грецькі префікси в клінічній термінології. Типові моделі утворення клінічних термінів. Грецькі терміноелементи I відміни іменників. Кінцеві терміноелементи I відміни.	6	-	4	2
Тема № 13. Грецькі початкові терміноелементи іменників чоловічого і середнього родів II відміни іменників. Кінцеві терміноелементи II відміни. Суфікс -ismus в клінічній термінології.	6	-	4	2
Тема № 14. Грецькі початкові терміноелементи іменників чоловічого, жіночого, середнього родів III відміни іменників. Кінцеві	6	-	4	2

терміноелементи III відміни. Суфікси -ītis, -ōsis, -iāsis, -ōma у клінічній термінології.				
Тема № 15. Грецькі терміноелементи IV-V відмін іменників. Грецькі терміноелементи прикметників I-III відміни. Контроль змістового модулю №4.	6	-	2	4
Разом за змістовими модулем 4	24	-	14	10
Змістовий модуль № 5 «Хімічна номенклатура. Загальна рецептура. Основи фармацевтичної термінології»				
Тема № 16. Дієслово (vĕrbum). Загальні відомості про дієслово. Категорії дієслова. Наказовий спосіб дієслова. Використання наказового способу в рецептурних виразах. Утворення теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного стану (prāesens indicatīvi actīvi et passīvi). Допоміжне дієслово бути (sum, ēsse).	2	-	-	2
Тема № 17. Умовний спосіб (mōdus conjunctīvus). Утворення теперішнього часу умовного способу пасивного стану (prāesens conjunctīvi passīvi). Умовний спосіб у рецептурних виразах. Дієслово fīo, fieri в рецепті.	2	-	-	2
Тема № 18. Рецепт, його структура. Основні моделі рецептурних прописів. Вживання прислівників у рецепті. Найуживаніші рецептурні скорочення. Виписування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень	3	-	2	1
Тема № 19. Хімічна номенклатура. Утворення латинських назв хімічних елементів, кислот, основ, солей, оксидів, складних ефірів.	3	-	2	1
Тема № 20. Тривіальні назви лікарських препаратів. Деякі словотвірні елементи (частотні відрізки), їхнє значення. Вживання числівникових префіксів у назвах препаратів.	2	-	2	-
Тема № 21. Латинська номенклатура лікарських форм. Види твердих лікарських форм. Загальна характеристика лікарських форм	4	-	2	2

«порошки», «таблетки», «драже», «супозиторії», «збори». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.				
Тема № 22. Види м'яких лікарських форм. Загальна характеристика лікарських форм «мазь», «лінімент», «паста», «пластир». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	3	-	2	1
Тема № 23. Види твердих лікарських форм. Загальна характеристика рідких лікарських форм «розчин», «настій», «відвар», «настоянка». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	3,5	-	1	2,5
Тема № 24. Загальна характеристика лікарських форм «витяжка», «емульсія», «сироп», «мікстура», «слиз». Особливості виписування рецептів на лікарські форми. Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	3,5	-	1	2,5
Тема № 25. Прислівники. Ступені порівняння прикметників, прислівників у термінології. Числівники. Займенники. Рецептурні вирази з займенниками. Прислів'я та крилаті вирази	2	-	-	2
Разом за ЗМ № 5	28		12	16
Усього годин за модулем	90	-	48	42

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ (не передбачено)

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Вступ. Латинська мова і її місце індоєвропейській сім'ї мов. Виникнення, розвиток та особливості функціонування латинської мови. Алфавіт. Вимова голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквсполучень.	2
2.	Тема 2. Довгота і короткість голосних. Наголос. Принципи наголошування Контроль змістового модулю №1.	2

3.	Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Характерні ознаки п'яти відмін іменників. Визначення основи. Іменники I відміни. Перша грецька відміна. Винятки. Неузгоджене означення. Типові моделі термінів з узгодженим означенням.	2
4.	Тема 4. Іменники чоловічого та середнього роду II відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо іменників чоловічого роду. Прийменники. Сполучники.	2
5.	Тема 5. Прикметники першої групи та дієприкметники минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Узгодження прикметників / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками I-II відміни. Узгоджене означення. Типові моделі термінів з узгодженим означенням. Контроль змістового модулю №2.	2
6.	Тема 6. Іменники III відміни. Типи відмінювання. Особливості відмінювання іменників III відміни залежно від типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками третьої відміни.	2
7.	Тема 7. Прикметники другої групи: поділ на три підгрупи, родові та відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-III відміни. Дієприкметники теперішнього часу активного стану: родові та відмінкові закінчення, узгодження з іменниками I-III відміни.	2
8.	Тема 8. Іменники III відміни чоловічого роду. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання винятку <i>máter, tris f.</i> Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду III відміни та винятками щодо роду	2
9.	Тема 9. Іменники жіночого роду III відміни. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання винятку <i>vas, vásis n.</i> Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду III відміни та винятками щодо роду	2
10.	Тема 10. Іменники середнього роду III відміни. Винятки щодо роду. Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду III відміни та винятками щодо роду	2
11.	Тема 11. Іменники IV-V відміни: родові та відмінкові закінчення, винятки щодо роду, узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками IV-V відміни та винятками щодо роду. Контроль змістового модулю №3.	2

12.	Тема 12. Поняття про клінічну термінологію: початкові і кінцеві терміноелементи. Грецькі префікси в клінічній термінології. Типові моделі утворення клінічних термінів. Грецькі терміноелементи I відміни іменників. Кінцеві терміноелементи I відміни.	4
13.	Тема 13. Грецькі початкові терміноелементи іменників чоловічого роду II відміни іменників. Кінцеві терміноелементи II відміни. Суфікс <i>-ismus</i> в клінічній термінології.	4
14.	Тема 14. Грецькі початкові терміноелементи іменників чоловічого, жіночого, середнього родів III відміни іменників. Кінцеві терміноелементи III відміни. Особливості утворення деяких клінічних термінів III відміни іменників Суфікси <i>-itis</i> , <i>-iāsis</i> , <i>-ōsis</i> , <i>-ōma</i> у клінічній термінології.	4
15.	Тема 15. Грецькі терміноелементи IV-V відмін іменників. Грецькі терміноелементи прикметників I-III відмін. Контроль змістового модулю №4.	2
16.	Тема 18. Рецепт, його структура. Основні моделі рецептурних прописів. Вживання займенників та прислівників у рецепті. Найуживаніші рецептурні скорочення. Виписування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень.	2
17.	Тема 19. Хімічна номенклатура. Утворення латинських назв хімічних елементів, кислот, основ, солей, оксидів, складних ефірів.	2
18.	Тема 20. Тривіальні назви лікарських препаратів. Деякі словотвірні елементи (частотні відрізки), їхнє значення. Вживання числівникових префіксів у назвах препаратів.	2
19.	Тема 21. Латинська номенклатура лікарських форм. Види твердих лікарських форм. Загальна характеристика лікарських форм «порошки», «таблетки», «драже», «супозиторії», «збори». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	2
20.	Тема 22. Види м'яких лікарських форм. Загальна характеристика лікарських форм «мазь», «лінімент», «паста», «пластир». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	2
21.	Тема 23. Види рідких лікарських форм. Загальна характеристика лікарських форм «розчин», «настій», «відвар», «настоянка». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	1
22.	Тема 24. Загальна характеристика лікарських форм «вितяжка», «емульсія», «сироп», «мікстура», «слиз». Особливості виписування рецептів на лікарські форми. Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами. Контроль змістового модулю №5. Підсумковий контроль: Залік	1
	Усього:	48

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Вступ. Виникнення, розвиток та особливості функціонування латинської мови. Алфавіт. Вимова голосних, дифтонгів, приголосних, диграфів, буквосполучень.	1
2.	Тема 2. Довгота і короткість голосних. Наголос. Принципи наголошування.	2
3.	Тема 3. Іменник. Граматичні категорії. Характерні ознаки п'яти відмін іменників. Визначення основи. Іменники I відміни. Перша грецька відміна. Винятки. Неузгоджене означення. Типові моделі термінів з неузгодженим означенням.	1
4.	Тема 4. Іменники чоловічого та середнього роду II відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо іменників чоловічого роду. Прийменники. Сполучники.	2
5.	Тема 5. Прикметники першої групи та дієприкметники минулого часу пасивного стану: родові закінчення, словникова форма, знаходження основи, відмінкові закінчення. Узгодження прикметників / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками I-II відміни. Узгоджене означення. Типові моделі термінів з узгодженим означенням.	1
6.	Тема 6. Іменники III відміни. Типи відмінювання. Особливості відмінювання іменників III відміни залежно від типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками третьої відміни.	1
7.	Тема 7. Прикметники другої групи. Дієприкметники теперішнього часу активного стану, узгодження прикметників другої групи / дієприкметників теперішнього часу активного стану з іменниками I-III відміни. Прикметники / дієприкметники в анатомічній та фармацевтичній термінології. Ступені порівняння прикметників. Прикметники з суфіксом -ior, -ius. Суфікси прикметників другої групи.	2
8.	Тема 8. Іменники III відміни чоловічого роду. Винятки щодо роду. Особливості відмінювання винятку <i>máter, tris f.</i> Узгодження і відмінювання прикметників першої-другої групи та дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду III відміни та винятками щодо роду	1
9.	Тема 9. Іменники III відміни жіночого роду. Узгодження прикметників першої групи, дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками III відміни. Особливості відмінювання іменників грецького походження на -sis. Особливості відмінювання іменника <i>vas, vasis n</i>	2

	Винятки щодо іменників жіночого родів. Суфікси іменників третьої відміни.	
10.	Тема 10. Іменники III відміни середнього роду. Узгодження прикметників першої групи, дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками III відміни. Особливості відмінювання іменників грецького походження на -ma. Винятки щодо іменників середнього родів.	2
11.	Тема 11. Іменники IV-V відміни: родові та відмінкові закінчення, винятки щодо роду, узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників теперішнього часу активного стану і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками IV-V відміни та винятками щодо роду.	1
12.	Тема № 12. Поняття про клінічну термінологію: початкові і кінцеві терміноелементи. Грецькі префікси в клінічній термінології. Типові моделі утворення клінічних термінів. Грецькі терміноелементи I відміни іменників. Кінцеві терміноелементи I відміни.	2
13.	Тема № 13. Грецькі початкові терміноелементи іменників чоловічого роду II відміни іменників. Кінцеві терміноелементи II відміни. Суфікс -ismus в клінічній термінології.	2
14.	Тема № 14. Грецькі початкові терміноелементи іменників чоловічого, жіночого, середнього родів III відміни іменників. Кінцеві терміноелементи III відміни. Особливості утворення деяких клінічних термінів III відміни іменників. Суфікси -itis, -iāsis, -osis, -oma у клінічній термінології.	2
15.	Тема № 15. Грецькі терміноелементи IV-V відмін іменників. Грецькі терміноелементи прикметників I-III відмін.	2
16.	Тема № 16. Дієслово (verbum). Загальні відомості про дієслово. Категорії дієслова. Наказовий спосіб дієслова. Використання наказового способу в рецептурних виразах. Утворення теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного стану (praesens indicativi activi et passivi). Допоміжне дієслово бути (sum, esse).	2
17.	Тема № 17. Умовний спосіб (modus conjunctivus). Утворення теперішнього часу умовного способу пасивного стану (praesens conjunctivi passivi). Умовний спосіб у рецептурних виразах. Дієслово fieri, fieri в рецепті.	2
18.	Тема № 18. Рецепт, його структура. Основні моделі. Способи виписування рецептів. Прості та складні рецепти. Додаткові написи на рецепті. Вживання займенників та прислівників у рецепті. Найуживаніші рецептурні скорочення. Виписування рецептів з використанням скорочень.	2
19.	Тема № 19. Хімічна номенклатура. Утворення латинських назв хімічних елементів, кислот, основ, солей, оксидів, складних ефірів.	1
20.	Тема № 20. Тривіальні назви лікарських препаратів. Деякі словотвірні елементи (частотні відрізки), їхнє значення. Вживання числівникових префіксів у назвах препаратів.	1

21.	Тема № 21. Латинська номенклатура лікарських форм. Загальна характеристика лікарської форми «порошки», «таблетки», «драже», «супозиторії», «збори». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	2
22.	Тема № 22. Види м'яких лікарських форм. Загальна характеристика лікарських форм «мазь», «лінімент», «паста», «пластир». Виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	1
23.	Тема № 23. Загальна характеристика лікарських форм «розчин», «настій», «відвар», «настоянка». Особливості виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	2,5
24.	Тема № 24. Загальна характеристика лікарських форм «емульсія», «сироп», «мікстура», «слиз». Особливості виписування рецептів розгорнутим та нерозгорнутим способами.	2,5
25.	Тема № 25. Прислівники. Ступені порівняння прислівників у термінології. Числівники. Займенники. Рецептурні вирази з займенниками. Прислів'я та крилаті вирази.	2
	Усього годин	42

14. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Відображення міфології у греко-латинських медичних термінах.
2. Метафоричні перенесення у латинських клінічних термінах.
3. Способи введення лікарських засобів у медсестринській практиці.
4. Історія медсестринства.

Рекомендована література:

1. Беляєва О. М., Ждан В. М., Цісик А. З. Латинсько-український медичний енциклопедичний словник: у 2-х т. Київ. ВСВ «Медицина». 2020. Т. 1. А-М. 344 с. Т.2. N-W. 456 с.
2. Історія медицини і медсестринства: навчальний посібник (ВНЗ I-III р. а.) / Л.Ф. Луцик, В.Р. Малюта, В.І. Мельник та ін. / К.: ВСВ «Медицина», 2018. 376 с. (чорно-білі) + 32 кольорової вклейки.
3. Пасечко Н.В., Лемке О.Е., Мазур П.Є. Основи сестринської справи: Підручник. Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. 544 с.
4. Шумило М.Ю. Відображення міфологічних греко-латинських термінів у мові медицини. URL: <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2014/n45/22.pdf>

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ І ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

15.1. Питання до змістового модулю 1:

1. Скільки літер у сучасному латинському алфавіті? Назвати голосні та приголосні літери латинського алфавіту.
2. Правила читання літери c. Навести приклади.
3. Як вимовляється сполучення літер rh, ch, ph, th? Навести приклади слів з диграфами.
4. Як потрібно читати дифтонги у латинських словах? Навести приклади.
5. Як вимовляються сполучення літер ngu, qu, ti + голосна? Навести приклади.
6. Як називається запозичена із старогрецької мови літера у, як вона вимовляється? Навести приклади префіксів та коренів з літерою «у».

7. Назвати головні правила латинського наголосу.

Завдання:

1. правильно записувати й вимовляти букви латинського алфавіту;
2. класифікувати звуки;
3. читати і записувати латинською мовою слова, в яких трапляються дифтонги ae, oe, диграфи ch, ph, rh, th та сполучення літер ngu+голосна, qu+голосна, ti+голосна тощо;
4. правильно писати найпоширеніші грецькі префікси і корені з літерою «у»;
5. правильно вживати велику літеру в латинській мові в усному та писемному мовленні;
6. правильно визначати наголос у багатоскладових словах;
7. поставити наголоси у багатоскладових латинських словах.

15.2. Питання до змістового модулю 2:

1. За якою основною ознакою розрізняються іменники п'ятьох відмін? Навести приклади словникової форми іменників I-У відмін.
2. Правила визначення роду іменників. Іменники I відміни. Винятки з правил щодо роду.
3. Іменники II відміни чоловічого і середнього родів. Назвати винятки щодо роду іменників II відміни.
4. Прикметники I групи. Словникова форма прикметника. Навести три приклади
5. Чим відрізняються прикметники I групи від прикметників II групи?
6. Вживання прикметників I групи в анатомічній термінології. Навести три приклади
7. Дієприкметники минулого часу пасивного стану: словникова форма, визначення основи, відмінювання.
8. Алгоритм узгодження прикметників I групи з іменниками I-II відмін.
9. Узгодження прикметників I групи / дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками I-II відмін. Навести приклади.

Завдання:

1. визначати рід іменника;
2. визначати відміну іменника;
3. записувати іменники п'яти відмін у *nominatīvus singulāris et nominatīvus plurālis* і *genetīvus singulāris et genetīvus plurālis*;
4. утворювати терміни з неузгодженим означенням;
5. перекладати типові моделі термінів з неузгодженими означеннями;
6. перекладати вирази і речення з іменниками I-V відмін;
7. будувати речення з прийменниками;
8. перекладати вирази і речення з прийменниками та сполучниками;
9. розрізняти за словниковою формою іменники I-V відміни;
10. відмінювати іменники I-V відміни в однині та множині;
11. перекладати вирази та речення з іменниками I-V відмін;
12. визначати групу прикметника за словниковою формою;
13. відмінювати прикметники першої групи;
14. узгоджувати прикметники з іменниками у роді, числі та відмінку;
15. розрізняти дієприкметники минулого часу пасивного стану, дієприкметники теперішнього часу активного стану;
16. відмінювати дієприкметники минулого часу пасивного стану, дієприкметники теперішнього часу активного стану;
17. узгоджувати дієприкметники минулого часу пасивного стану, дієприкметники теперішнього часу активного стану з іменниками I-V відмін;

15.3. Питання до змістового модулю 3:

1. Іменники III відміни: рівноскладові, нерівноскладові іменники, словникова форма, визначення основи.
2. Які іменники III відміни відмінюються за приголосним типом?

3. Відмінкові закінчення іменників приголосного типу. Навести приклади.
4. Які іменники III відміни відмінюються за голосним типом?
5. Відмінкові закінчення іменників голосного типу. Навести приклади.
6. Які іменники III відміни відмінюються за мішаним типом?
7. Відмінкові закінчення іменників мішаного типу. Навести приклади.
8. Іменники III відміни чоловічого роду: типи відмінювання. Винятки щодо чоловічого роду III відміни. Особливості відмінювання винятку *máter, tris f.*
9. Іменники III відміни жіночого роду: типи відмінювання. Винятки щодо жіночого роду III відміни. Особливості відмінювання винятку *vas, vásis n.*
10. Іменники III відміни середнього роду: типи відмінювання. Винятки щодо середнього роду III відміни.
11. Особливості відмінювання іменників III відміни середнього роду грецького походження.
12. Прикметники II групи. Чим відрізняються прикметники другої групи від прикметників I групи? Три підгрупи прикметників. Навести приклади (1) прикметників першої, другої, третьої підгрупи.
13. Як утворюються вищий та найвищий ступені порівняння прикметників? Назвати особливості їх відмінювання. Навести приклади.
14. Дієприкметники теперішнього часу активного стану: словникова форма, визначення основи, відмінювання.
15. Іменники IV та V відмін. Навести приклади запису іменників IV-V відмін у родовому відмінку однини та множини.
16. Винятки щодо роду іменників IV та V відмін.
17. Навести приклади узгодження прикметників II групи / дієприкметників минулого часу активного стану з іменниками I-V відмін.

Завдання:

1. розрізняти іменники III відміни за словниковою формою;
2. відмінювати іменники III відміни за приголосним, голосним, мішаним типами відмінювання;
3. розрізняти прикметники другої групи за словниковою формою;
4. відмінювати прикметники другої групи /дієприкметники теперішнього часу активного стану у *Nominatīvus sing. / plur., Genetīvus sing. / plur.*;
5. узгоджувати та відмінювати прикметники другої групи з іменниками III відміни;
6. Навести приклади вживання прикметників двох груп в анатомічній термінології.

15.4. Питання до змістового модулю 4:

1. Дати визначення поняттю «Клінічна термінологія».
2. Дати визначення поняттю «терміноелемент» у клінічних термінах.
3. Початкові терміноелементи – це переважно позначення
4. Кінцеві терміноелементи – це
5. Алгоритм утворення термінів-комполітів. Навести два приклади.
6. Типові моделі утворення клінічних термінів. Навести приклади.
7. Назвати грецькі префікси та їхнє значення.
8. Які кінцеві терміноелементи першої відміни вказують на оперативне втручання. Навести три приклади.
9. На патологічні стани вказують такі кінцеві терміноелементи першої відміни ... (навести приклади).
10. Кінцеві терміноелементи першої відміни при транскрибуванні латинською мовою
11. Навести приклади, коли кінцеві терміноелементи можуть вживатися як самостійна термінологічна одиниця.
12. Якщо в терміні є кілька початкових терміноелементів, який терміноелемент ставиться на перше місце в латинському варіанті?
13. Назвати кінцеві терміноелементи другої відміни, які вказують на патологічні стани.
14. Які кінцеві терміноелементи вказують на назви фахівців? Навести три приклади.

15. Назвати кінцеві терміноелементи другої відміни, які вказують на назви медичних інструментів, приладів, апаратів. Навести три приклади.
16. Які кінцеві терміноелементи другої відміни в українському варіанті втрачають закінчення?
17. Які початкові терміноелементи III відміни мають кілька основ? Навести приклад.
18. Суфікс *-ismus* в клінічних термінах вказує на ... або ...
19. Які компоненти при утворенні терміна “запалення м’язів” слід використати?
20. Які кінцеві терміноелементи третьої відміни можуть вживатися в клінічній термінології як самостійні одиниці (без початкових терміноелементів). Навести три приклади.
21. Які початкові терміноелементи III відміни чоловічого роду мають кілька основ?
22. Яке значення передає латинський суфікс *-itis*? Навести три приклади.
23. Яке значення передає латинський суфікс *-osis*? Навести три приклади.
24. Яке значення передає латинський суфікс *-oma*? Навести три приклади.
25. Яке значення передає латинський суфікс *-iāsis*? Навести три приклади.
26. Як позначається наявність злоякісної пухлини? Навести три приклади.
27. Які кінцеві терміноелементи третьої відміни в українському варіанті втрачають закінчення? Навести три приклади.
28. Назвати латинські іменники та грецькі початкові терміноелементи до іменників четвертої відміни.
29. Назвати латинські іменники та грецькі початкові терміноелементи до іменників п’ятої відміни.
30. Особливості утворення однослівних термінів-комполітів з початковими терміноелементами «*micrós, olígos*». Навести три приклади.
31. Особливості утворення однослівних термінів-комполітів з початковими терміноелементами «*macrós, mégas*». Навести три приклади.
32. Які початковий грецький терміноелемент застосовують для позначення червоних кров’яних тілець? Навести приклад.
33. Які грецький початковий терміноелемент застосовують для позначення білих кров’яних тілець? Навести приклад.
34. Який грецький початковий терміноелемент вказує на сповільненість будь-чого? Навести три приклади.
35. Який грецький початковий терміноелемент вказує на швидкість, прискорення? Навести три приклади.

Завдання:

1. аналізувати терміни за їхніми терміноелементами;
2. конструювати однослівні клінічні терміни на основі початкових терміноелементів I-V відмін і кінцевих терміноелементів I-III відмін іменників;
3. декодувати терміни, в яких складовими компонентами є греко-латинські дублети іменників I- V відмін, кінцеві терміноелементи, безпомилково їх записувати;
4. утворювати клінічні терміни, до складу яких входять суфікси іменників другої відміни;
5. утворювати однослівні клінічні терміни на основі початкових терміноелементів і суфіксів третьої відміни;
6. утворювати клінічні терміни на основі початкових терміноелементів прикметників першої та другої груп.

15.5. Питання до змістового модулю 5:

8. Назвати правила поділу дієслів на дієвідміни. Назвати дієслівні форми, уживані в рецепті.
9. Назвати особові закінчення дієслів у *práesens indicatívi actívi* (теперішньому часі дійсного способу активного стану).
10. Назвати закінчення 3-ї особи однини та множини дієслів у *práesens indicatívi passívi* (теперішньому часі дійсного способу пасивного стану).

11. Назвати складові частини рецепта.
12. Які частини рецепта оформляються латинською мовою? Назвати вимоги до виписування латинської частини рецепта.
13. Які рецептурні вирази вживаються у VI і VII частинах рецепта?
14. Назвати способи виписування рецепта.
15. Назвати форми виписування рецепта
16. Навести приклади застосування назв металів, кислот, оксидів, солей у рецептах.
17. Розказати правила скорочення слів у рецептах. Назвати основні рецептурні скорочення.
18. Назвати терміноелементи (частотні відрізки), що вживаються у назвах лікарських речовин і препаратів.
19. Які терміноелементи (частотні відрізки) у назвах препаратів указують на належність лікарського засобу до різних груп антибіотиків?
20. Які рецептурні вирази вживаються у рецепті?
21. Назвати тверді лікарські форми латинською мовою.
22. Назвати м'які лікарські форми латинською мовою.
23. Назвати рідкі лікарські форми латинською мовою.
24. Навести приклади вживання числівників в анатомічній, клінічній та фармацевтичній термінології.
25. Вживання прислівників та займенників у рецептах. Навести приклади застосування прислівників і займенників у медичних виразах.
26. Числівникові префікси, які вживаються в медичній термінології. Навести приклади.
27. Числівники, які вживаються в медичній термінології. Рахунок до 10. Числівники 100, 1000.
28. Латинські афоризми, вислови у медичному дискурсі. Навести кілька прикладів.

Завдання:

1. визначати основу та дієвідміну дієслів;
2. утворювати форми наказового способу дієслова;
3. уживати дієслова у наказовому способі;
4. відмінювати дієслова теперішнього часу;
5. утворювати дієслівні форми 3-ї особи однини і множини активного й пасивного стану теперішнього часу;
6. перекладати речення з дієсловами у формі 3-ї особи однини та множини активного і пасивного стану теперішнього часу.
7. утворювати форми 3-ї особи однини і множини пасивного стану умовного способу;
8. вживати форми 3-ї особи однини і множини пасивного стану умовного способу в рецепті;
9. перекладати речення з дієсловами у формі 3-ї особи однини і множини пасивного стану умовного способу;
10. аналізувати рецепт за його частинами;
11. читати і перекладати рецепти, виписані латинською мовою;
12. правильно оформлювати латинську частину рецепта;
13. правильно вживати іменники I-У відмін в рецепті;
14. писати рецепти латинською мовою;
15. будувати й перекладати фармацевтичні терміни з узгодженим означенням;
16. уживати прикметники в рецепті;
17. правильно вживати скорочене написання окремих слів і рецептурних виразів;
18. читати та перекладати рецепти, виписані з використанням рецептурних скорочень;
19. правильно записувати назви хімічних елементів латинською мовою;
20. утворювати назви кислот, оксидів і основ;
21. записувати латинською мовою назви хімічних елементів, кислот, оксидів та основ у рецепті ;
22. узгоджувати прикметники першої групи з іменниками III відміни;
23. утворювати назви солей та правильно вживати іменники III відміни в рецептах;

24. правильно записувати медичні вирази з прийменниками;
25. розпізнавати словотвірні елементи (частотні відрізки) у назвах лікарських засобів і розуміти їхнє значення;
26. правильно писати тривіальні назви лікарських засобів латинською мовою;
27. аналізувати словотвірні елементи (частотні відрізки) у лікарських засобах на предмет належності їх до певної групи;
28. називати латинською мовою лікарські форми;
29. розрізняти лікарські форми;
30. характеризувати тверді, м'які, рідкі лікарські форми;
31. читати і писати рецепти на тверді, м'які, рідкі лікарські форми латинською мовою у повній формі та з використанням рецептурних скорочень;
32. перекладати рецепти на тверді, м'які, рідкі лікарські форми українською мовою у повній формі та з використанням рецептурних скорочень;
33. розрізняти прислівники в реченнях та здійснювати їхній переклад;
34. розрізняти кількісні та порядкові числівники;
35. розрізняти числівникові префікси грецького походження;
36. перекладати фармацевтичні вирази із займенниками.

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

17.1. Методи контролю:

- ❖ усний контроль;
- ❖ письмовий; тестовий;
- ❖ практична перевірка;
- ❖ метод самоконтролю;
- ❖ метод самооцінки.

❖ **Усний контроль** (усне опитування): сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню і розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, обстоювати власну думку.

Усне опитування передбачає: формулювання запитань (завдань) відповідно до вимог програми; підготовка студентів до відповіді та викладу знань; коригування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді.

За актуальністю для усної перевірки поділяють запитання на основні, додаткові й допоміжні. Основні запитання передбачають самостійну розгорнуту відповідь, додаткові – уточнення того, як студент розуміє певне питання, формулювання, правило тощо, допоміжні – виправлення помилок, неточностей.

❖ **Письмовий контроль:** мета – з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з граматики латинської мови, визначення їх якості – правильності, точності, усвідомленості, вміння застосовувати знання з наведенням прикладів. Письмова перевірка може здійснюватися у формі контрольної роботи, написання фонетичного, орфографічного, лексичного диктанту тощо. Письмові завдання можуть бути виконанні позааудиторно.

❖ **Тестовий** (англ. test – іспит, випробування, дослід) **контроль.** Для визначення рівня сформованості знань і вмінь з латинської мови використовується метод тестів. Тести можуть бути відкритої форми (з вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями).

❖ **Програмований** контроль здійснюється шляхом пред'явлення всім студентам стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю і складністю контрольних завдань, запитань.

❖ **Метод самоконтролю:** усвідомлене регулювання студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам, пропонованих до кожної теми заняття. Метою самоконтролю є запобігання помилкам і виправлення їх. Показником сформованості самоконтролю є усвідомлення студентом правильності плану діяльності та способу його реалізації.

❖ **Метод самооцінки.** Передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне самооцінювання досягнутих результатів навчання.

17.2. При оцінюванні студентів використовуються форми проведення контролю:

❖ **Індивідуальний контроль.** Під час індивідуального контролю кожен студент одержує своє завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги.

❖ **Фронтальний контроль.** При фронтальному контролі завдання пропонуються всій групі. У процесі цього контролю вивчається правильність сприйняття й розуміння навчального матеріалу, розкриваються слабкі сторони у знаннях студентів, виявляються недоліки, прогалини, помилки в роботах і відповідях студентів.

Контроль передбачає : структуровані письмові роботи; тестування (усне, письмове, комп'ютерне); усне опитування; усна співбесіда.

Форма проведення підсумкового контролю – залік.

17. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю, оцінювання з дисципліни в цілому).

Порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності:

Студент не може отримати позитивну оцінку, якщо рівень його знань та вмінь буде нижчий ніж 60% нормативів, визначених у навчальній програмі та навчальному плані.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до визначених цілей теми заняття. Поточний контроль включає такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: оцінювання початкового рівня знань (фонетичні, лексичні, граматичні вправи, усне або письмове експрес-опитування, індивідуальне опитування, співбесіда, фонетичні, орфографічні, лексичні диктанти, письмові роботи), тестові завдання: тестовий контроль початкового рівня засвоєння матеріалу, розрахований на 10 хв. (7-10 тестів з конкретного практичного заняття); оцінювання основного етапу практичного заняття – (фронтальне опитування, ситуативний метод), оцінювання кінцевого рівня знань на занятті (письмові лексико-граматичні завдання, контроль з використанням тестових завдань, самостійна робота ін.).

Практичні навички та уміння контролюються шляхом самостійного виконання лексичних та граматичних вправ, написання фонетичних, словникових диктантів, усний і письмовий контроль лексики, граматики; контроль рівня засвоєння практичних навичок з перекладу з рідної мови на латинську і навпаки).

18.1.Критерії поточного оцінювання:

Знання, навички та вміння студентів оцінюються за чотирибальною системою.

«Відмінно» студент отримує за виконану у повному обсязі письмові лексико-граматичні завдання без лексичних та граматичних помилок (допускаються 2-3 описки), які показують, що студент володіє лексичним мінімумом, засвоїв у необхідному обсязі граматику латинської мови і вміє застосовувати на практиці фонетичні та граматичні правила, володіє вмінням виписувати рецепти у повній і з використанням скорочень латинською мовою та перекладати рецепти з латинської українською мовою і навпаки, аналізувати структуру назв клінічних термінів та правильно писати ці назви латинською мовою.

«Добре» студент отримує за виконані у повному обсязі письмові лексико-граматичні завдання, у яких допущено не більше 4 граматичних або лексичних помилок, 2-3 описки, що показує володіння студентом перерахованими раніше знаннями та навичками на достатньо високому рівні.

«Задовільно» студент отримує за виконані у повному обсязі письмові завдання, у яких допущено не більше, ніж 7-8 лексичних або граматичних помилок та 3 описки.

«Незадовільно» студент отримує:

1) за письмові лексико-граматичні завдання, у яких допущено більше 8 граматичних

або лексичних помилок і які показують, що студент не засвоїв у необхідному обсязі лексичний та граматичний матеріал і не володіє навичками правильного застосування на практиці анатомічної, клінічної та фармацевтичної термінології;

2) за письмову контрольну роботу, у якій виконано менше, ніж $\frac{2}{3}$ завдань.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік (діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю).

Підсумковий контроль з дисципліни «Основи латинської мови з медичною термінологією» проводиться у I семестрі по завершенні вивчення всіх тем дисципліни на підсумковому занятті як виявлення рівня результату оволодіння студентами теоретичними знаннями, практичними навичками та уміннями. З умовами проведення підсумкового контролю студенти знайомляться на початку вивчення дисципліни.

До підсумкового контролю з латинської мови допускаються студенти, які повністю виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, мають позитивну атестацію успішності (за національною системою – «5», «4», «3») впродовж навчальних семестрів, не мають пропущених занять і при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного коледжом терміну.

19. Розподіл балів, які присвоюються студентам

Оцінювання засвоєння кожної теми студентом здійснюється за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Розподіл балів за поточну діяльність

Табл. 1

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль / 90 год./ 3 кредити	5 (№№ 1-5)	23	5	4	3,1	0	5	71,3

Вага кожної теми у межах змістових модулів в балах однакова. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль знань, умінь і навичок, опанованих студентом за результатами вивчення кожної теми. Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, але не більше 120 балів ($5 \times 23 = 115 + 5_{\text{інд.}} = 120$).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті і становить 71,3 балів ($3,1 \times 23 = 71,3$).

Оцінювання індивідуальної роботи (ІСРС). Максимальна оцінка за індивідуальну самостійну роботу студента складає 5 балів (табл. 2).

Критерії оцінювання результатів виконання та захисту індивідуальної роботи студента в балах.

Табл. 2.

	Критерій рейтингової оцінки	Максимальна кількість балів
1.	Змістовність виконаної роботи відповідно до теми	1
2.	Презентація роботи	1
3.	Захист індивідуальної роботи: вміння аргументувати основні положення роботи і висновки за результатами проведених досліджень, відповіді на питання	3
	Максимальна підсумкова оцінка	5

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентів лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю за поточну навчальну діяльність складає 71,3 бали.

Максимальна кількість балів за складання підсумкового контролю – 80.

Оцінювання відповіді студента здійснюється відповідно до розроблених та затверджених критеріїв оцінок до підсумкового контролю.

Розподіл балів, які присвоюються студентам при складанні підсумкового модульного контролю

Табл. 3.

оцінка	Критерій	Максимальна кількість балів
відмінно	виконано 75-80 тестів (90% і більше)	73-80
добре	виконано 64-75 тестів (80% - 89%)	64-72
задовільно	виконано 50-63 тестів (62,5% - 79%)	50-63
незадовільно	виконано 49 і менше тестів (61% і менше)	0

* Примітка. Одна правильна відповідь – 1 бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Табл. 4.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	оцінка ECTS	оцінка за національною шкалою
180 – 200	A	відмінно
165 - 179	B	добре
150 - 164	C	
135 - 149	D	задовільно
120 - 134	E	
72-119	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 69	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни

На останньому тематичному навчальному занятті з дисципліни після закінчення опрацювання теми заняття, викладач навчальної групи оголошує суму балів, яку кожен студент групи набрав за результатами поточного контролю та за виконання індивідуальних завдань.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті + оцінка за підсумковий модульний контроль.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному занятті: $5 \times 23 + 5_{\text{інд. завд.}} + 80_{\text{пмк}} = 200$.

Результати складання заліків оцінюються за двобальною шкалою: «зараховано», «не зараховано».

Студент отримує оцінку **«зараховано»**, якщо він виконав всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, відвідав всі навчальні заняття – практичні, визначені тематичним планом з дисципліни (при наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював), успішно здав підсумковий модульний контроль, набрав загальну кількість балів при вивченні навчальної дисципліни **не меншу, ніж 120**.

Студент отримує оцінку **«не зараховано»**, якщо студент має невідпрацьовані пропуски навчальних занять (практичних) і кількість балів за поточний контроль менша ніж мінімальна.

Оцінка «зараховано» і «не зараховано» вноситься викладачем до залікової відомості, «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента», та «Залікової книжки».

Залікова відомість надається до коледжу в день проведення заліку або наступного дня.

Студенту, який отримав оцінку «не зараховано» коледж видає направлення на ліквідацію академічної заборгованості з дисципліни.

Відпрацювання занять і підвищення балів студентами за направленням коледжу відбувається в установленому порядку під час відпрацювань за графіком кафедри. Після відпрацювань пропущених занять коледж повинен видати студенту залікову відомість, в яку викладач вносить відмітку про складання заліку.

Отримання оцінки «зараховано» з семестрової дисципліни, викладання якої закінчується заліком, є обов'язковою умовою переведення студента на наступний семестр (рік) навчання.

Ж.В. Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

20.1. Базова

1. Синиця В. Г., Телеки М. М. *Lingua Latina et terminologia medica*. Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2018. 433 с.
2. Синиця В. Г., Телеки М. М. *Studeāmus linguae Latīnae medicinālis. Therminologia anatomīca*: навчально-методичний посібник. Чернівці: Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», 2021. 189 с.
3. Синиця В. Г., Телеки М. М. *Studeāmus linguae Latīnae medicinālis. Therminologia clinīca*: навчально-методичний посібник. Чернівці: Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», 2021. 163 с.
4. Синиця В. Г., Телеки М. М. *Studeāmus linguae Latīnae medicinālis. Therminologia pharmaceutīca*: навчально-методичний посібник. Чернівці: Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», 2021. 158 с.

20.2. Допоміжна

Шевченко Є.М. Латинська мова і основи латинської термінології: навч. посіб. / 11-е вид., стереотипне. К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина. 2021. 240 с.

20.3. Інформаційні ресурси:

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ: URL: <http://moodle.bsmu.edu.ua>

УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Телеки М.М., доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент